

CONSILIUL LEGISLATIV

Biroul permanent al Senatului

Bp. 281 / 14.6.2024

Biroul permanent al Senatului

L. 367. / 25.06.2024.

AVIZ

referitor la propunerea legislativă pentru modificarea și completarea Legii nr. 360/2023 privind sistemul public de pensii

Analizând propunerea legislativă pentru modificarea și completarea Legii nr. 360/2023 privind sistemul public de pensii (b281/29.05.2024), transmisă de Secretarul General al Senatului cu adresa nr. XXXV/2756/03.06.2024 și înregistrată la Consiliul Legislativ cu nr. D578/04.06.2024,

CONSILIUL LEGISLATIV

În temeiul art. 2 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 73/1993, republicată, cu completările ulterioare, și al art. 33 alin. (3) din Regulamentul de organizare și funcționare a Consiliului Legislativ, cu modificările ulterioare,

Avizează favorabil propunerea legislativă, cu următoarele observații și propuneri:

1. Propunerea legislativă are ca obiect modificarea și completarea Legii nr. 360/2023 privind sistemul public de pensii.

Potrivit Expunerii de motive se preconizează păstrarea condițiilor actuale de pensionare prevăzute de legea în vigoare (Legea nr. 263/2010) pentru anumite categorii de persoane, respectiv:

a) menținerea asimilării ca stagi de cotizare în condiții speciale de muncă a perioadei anterioare datei de 1 aprilie 2001, în care salariații au desfășurat activități în unitățile de producție a energiei electrice în termocentralele pe bază de cărbune, incluzând și unitățile de extracție a cărbunelui, pentru personalul implicat direct și nemijlocit în utilizarea procedeelor și utilajelor specifice producției energiei electrice și extracției cărbunelui, în locurile de muncă încadrate conform legislației anterioare în grupa I și/sau grupa a II-a de muncă;

b) menținerea stagiului de cotizare în condiții speciale de cel puțin 15 ani (în loc de 22 de ani) în zona I de expunere la radiații și de cel

puțin 17 ani (în loc de 25 de ani) în zona a II-a de expunere la radiații pentru persoanele care au desfășurat activități de cercetare, explorare, exploatare sau prelucrare a materiilor prime nucleare din zonele I și II de expunere la radiații, prevăzute la art. 28 alin. (1) lit. b);

c) menținerea reducerii cu 13 ani (în loc de 11 ani) a vârstei standard de pensionare pentru persoanele care au realizat un stagiu de cotizare de cel puțin 25 de ani în unul dintre locurile de muncă prevăzute la art. 28 alin. (1) lit. c), f), g, i)-l), precum și menținerea reducerii cu 15 ani (în loc de 13 ani) a vârstei standard de pensionare pentru persoanele care au realizat un stagiu de cotizare de cel puțin 25 de ani în unul dintre locurile de muncă prevăzute la art. 28 alin. (1) lit. e).

Totodată, se urmărește:

a) includerea persoanelor prevăzute la art. 28 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 360/2023 în categoria celor care beneficiază de un punct suplimentar pentru fiecare lună de stagiu de cotizare contributiv realizat în condițiile respective;

b) stabilirea unui mod de calcul diferit al valorii punctului de referință prevăzute la art. 83 alin. (1) din Legea nr. 360/2023, în cazul beneficiarilor care au desfășurat activități în locuri de muncă încadrate în grupele I și/sau a II-a de muncă, respectiv în condiții speciale și/sau deosebite de muncă, precum și al beneficiarilor de pensie pentru invaliditate, conform legilor aflate în vigoare la momentul pensionării;

c) ca, în situația persoanelor care au realizat stagii de cotizare în locurile de muncă încadrate în condițiile speciale prevăzute la art. 28 alin. (1) lit. b), mai mici de 15 ani în zona I de expunere la radiații și mai mici de 17 ani în zona II de expunere la radiații, aceste stagii să poată fi cumulate proporțional perioadei realizate în fiecare zonă de expunere la radiații (în loc ca acestea să se cumuleze considerându-se stagii de cotizare în zona II de expunere la radiații).

2. Prin conținutul său normativ, propunerea legislativă se încadrează în categoria legilor organice, fiind incidente prevederile art. 73 alin. (3) lit. p) din Constituția României, republicată, iar în aplicarea dispozițiilor art. 75 alin. (1) din Legea fundamentală, prima Cameră sesizată este Senatul.

3. Precizăm că, prin avizul pe care îl emite, Consiliul Legislativ nu se pronunță asupra oportunității soluțiilor legislative preconizate.

4. Semnalăm că Secretarul General al Senatului a înaintat spre avizare Consiliului Legislativ, cu adresele nr. XXXV/2575/21.05.2024

și nr. XXXV/2905/12.06.2024, alte două propuneri ce vizează intervenții legislative asupra Legii nr. 360/2023 privind sistemul public de pensii (b249/14.05.2024 și b286/04.06.2024), propuneri care se află în curs de avizare.

5. Întrucât propunerea legislativă are implicații asupra bugetului asigurărilor sociale de stat, este obligatorie solicitarea unei informări din partea Guvernului, în conformitate cu dispozițiile art. 111 alin. (1) din Constituție.

Totodată, sunt incidente prevederile art. 15 alin. (1) din Legea nr. 500/2002 privind finanțele publice, cu modificările și completările ulterioare, referitoare la obligativitatea întocmirii unei fișe financiare, cu respectarea condițiilor prevăzute de art. 21 din Legea responsabilității fiscal-bugetare nr. 69/2010, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

6. Referitor la **Expunerea de motive**, semnalăm că aceasta nu respectă structura instrumentului de prezentare și motivare, prevăzută la art. 31 din Legea nr. 24/2000, republicată, cu modificările și completările ulterioare, nefiind prezentate, printre altele, informații referitoare la impactul financiar asupra bugetului general consolidat atât pe termen scurt, pentru anul curent, cât și pe termen lung (pe 5 ani), și nici la consultările derulate în vederea elaborării propunerii.

Totodată, semnalăm că, în cazul persoanelor care au realizat un stagiu de cotizare de cel puțin 25 de ani în activitățile din unitățile de producție a energiei electrice în termocentralele pe bază de cărbune, incluzând și unitățile de extracție a cărbunelui, pentru personalul implicat direct și nemijlocit în utilizarea procedeeelor și utilajelor specifice producției energiei electrice și extracției cărbunelui, vârsta standard de pensionare se reduce cu **13 ani** (potrivit art. 49 alin. (1) lit. d) din Legea nr. 360/2023), nu cu 11 ani, cum în mod eronat afirmă inițiatorii.

De asemenea, precizăm că, potrivit art. 49 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 360/2023, pentru a beneficia de reducerea vârstei standard de pensionare cu 13 ani, persoanele care au desfășurat activități în locurile de muncă prevăzute la art. 28 alin. (1) lit. e) trebuie să fi realizat un stagiu de cotizare de cel puțin **20 de ani** în aceste condiții, nu de 25 de ani, cum se susține în Expunerea de motive.

7. La **art. I**, semnalăm următoarele:

7.1. La **pct. 3**, la textul propus pentru **art. 84 alin. (1¹)**, semnalăm, în primul rând, că norma este neclară prin folosirea sintagmelor

„conform legilor aflate în vigoare la momentul pensionării” și „legea în vigoare la data pensionării”, putând conduce la dubii în interpretare și aplicare, întrucât aceasta se poate referi atât la legea aflată în vigoare la data avizării prezentului proiect (Legea nr. 263/2010), la legile anterioare acesteia, cât și la legea ce va intra în vigoare (Legea nr. 360/2023). În acest din urmă caz, norma propusă intră în contradicție cu textul alin. (1), care prevede un alt mod de calcul al valorii punctului de referință.

În al doilea rând, precizăm că norma este lipsită de predictibilitate, întrucât nu este clar ce s-a avut în vedere prin folosirea sintagmei „nivelul stagiului de cotizare cu reducerea vârstei standard de pensionare, **după caz**”, ținând cont de faptul că în toate cazurile vizate (beneficiari care au desfășurat activități în locuri de muncă încadrate în grupele I și/sau a II-a de muncă, în condiții speciale și/sau deosebite, respectiv beneficiarii unei pensii de invaliditate) vârsta standard de pensionare se reduce, fiind necesară reformularea textului.

În plus, semnalăm că soluția legislativă propusă nu este argumentată în Expunerea de motive, iar în lipsa unor criterii obiective în funcție de care să se stabilească un mod diferit de calcul al valorii punctului de referință pentru anumite categorii de beneficiari, norma este susceptibilă să aducă atingere principiului nediscriminării, prevăzut la art. 16 din Constituție, care își găsește expresia și în principiul egalității prevăzut la art. 2 lit. d) din Legea nr. 360/2023.

În consecință, sunt necesare completarea Expunerii de motive și revederea și reformularea textului propus.

Totodată, având în vedere că textul preconizat reprezintă o excepție de la prevederile alin. (1) ale aceluiași articol, pentru respectarea normelor de tehnică legislativă, propunem ca acesta să debeată cu sintagma „**Prin excepție de la prevederile alin. (1)**”.

7.2. La pct. 4, la textul propus pentru art. 88 alin. (4), semnalăm că măsura legislativă propusă nu este motivată în Expunerea de motive, nefiind astfel cunoscute argumentele care ar justifica acordarea aceluiași tratament juridic persoanelor prevăzute la art. 28 alin. (1) lit. h) cu cel al persoanelor prevăzute la art. 28 alin. (1) lit. a) și b). Totodată, în absența unor criterii obiective care să justifice aplicarea acestui tratament, precizăm că norma este susceptibilă să creeze un tratament discriminatoriu celorlalte categorii de persoane prevăzute la art. 28 alin. (1). În consecință, pentru respectarea principiului

nediscriminării, este necesară completarea Expunerii de motive cu argumentele care justifică soluția legislativă propusă.

Totodată, pentru precizia trimiterii, propunem ca sintagma „art. 28 lit. a), b) și h)” să fie înlocuită cu sintagma „art. 28 **alin. (1)** lit. a), b) și h)”.

7.3. La **pct. 5**, la textul propus pentru **art. 133 alin. (4)**, semnalăm că sintagma „pe toată durata programului normal de lucru în fiecare lună” generează dubii în interpretare, deoarece, potrivit art. 3 lit. f) din Legea nr. 360/2023, locurile de muncă în care activitatea se desfășoară în condiții de risc pe toată durata timpului normal de muncă sunt locuri de muncă în condiții deosebite, nu locuri de muncă în condiții speciale. În consecință, pentru predictibilitatea normei, este necesară revederea și reformularea textului.

7.4. La **pct. 6**, la textul propus pentru **art. 133 alin. (4¹)**, semnalăm că norma este lipsită de claritate și predictibilitate prin folosirea sintagmei „încadrate ... în grupa I și/sau grupa a II-a de muncă”, deoarece locurile de muncă încadrate în grupele I și a II-a de muncă, nefiind desfășurate în aceleași condiții, **nu pot fi ambele asimilate stagiului de cotizare realizat în aceleași condiții**, respectiv în condiții speciale de muncă.

Totodată, precizăm că, potrivit art. 3 lit. f) și g) din Legea nr. 360/2023, **locurile de muncă în condiții deosebite** sunt cele unde gradul de expunere la factorii de risc profesional sau la condițiile specifice unor categorii de servicii publice, pe toată durata timpului normal de muncă, poate conduce în timp la îmbolnăviri profesionale, la comportamente riscante în activitate, cu consecințe asupra securității și sănătății în muncă a asiguraților, iar **locurile de muncă în condiții speciale** sunt cele unde gradul de expunere la factorii de risc profesional sau la condițiile specifice unor categorii de servicii publice, pe durata a cel puțin 50% din timpul normal de muncă, poate conduce în timp la îmbolnăviri profesionale, la comportamente riscante în activitate, cu consecințe grave asupra securității și sănătății în muncă a asiguraților.

În plus, semnalăm că în cuprinsul Legii nr. 360/2023 se face distincție între locurile de muncă încadrate în grupa I și cele încadrate în grupa a II-a de muncă. Astfel, la art. 88 alin. (1) se prevede că persoanele care au desfășurat activități în locuri de muncă încadrate în grupele I și a II-a de muncă, potrivit legislației anterioare datei de 1 aprilie 2001, cele care au desfășurat activități în locuri de muncă

încadrate în condiții deosebite sau condiții speciale, beneficiază de un număr suplimentar de puncte, după cum urmează:

a) **0,25 puncte** pentru fiecare lună în care au desfășurat activități în locuri încadrate în **grupa a II-a de muncă**, potrivit legislației anterioare datei de 1 aprilie 2001, sau în locuri de muncă încadrate în **condiții deosebite**, potrivit legii;

b) **0,50 puncte** pentru fiecare lună în care au desfășurat activități în locuri încadrate în **grupa I** de muncă, potrivit legislației anterioare datei de 1 aprilie 2001, sau în locuri de muncă încadrate în **condiții speciale**, potrivit legii.

În consecință, este necesară revederea și reformularea textului propus.

8. La art. II, pentru respectarea normelor de tehnică legislativă, propunem inserarea textului la finalul propunerii legislative și renumerotarea corespunzătoare a articolelor proiectului.

9. La actualul art. IV, pentru respectarea uzanțelor normative, propunem reformularea textului astfel:

„Art. ... - În termen de 30 de zile de la data intrării în vigoare a prezentei legi, **Guvernul va adopta prin hotărâre**, la propunerea Ministerului Muncii și Solidarității Sociale, modificarea în mod corespunzător a Normelor de aplicare a Legii nr. 360/2023 privind sistemul public de pensii, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 181/2024”.

PREȘEDINTE
Florin IORDACHE

București
Nr. 598/14.06.2024

L. nr. 360/2023

M. Of. nr. 1089/4 dec. 2023

D578/2024

Lege privind sistemul public de pensii

¹ promulgată prin D. nr. 1600/2023 M. Of. nr. 1089/4 dec. 2023

Decret pentru promulgarea Legii privind sistemul public de pensii